

# Učinek iluzije

DANO LIČEN

»It is far harder to kill a phantom than a reality.«  
Virginia Woolf

Če je vojna podobna fantomu, ki je človeštvu položen v zibko, se lahko njegovi razgradnji približamo samo tako, da »ubijemo« realnost, na katero projiciramo naš obstoj. Realnost zato sprejmimo kot variacijo znanstvenofantastičnega scenarija. Vse skupaj je le film, a raje kot igralci za trenutek bodimo – opazovalci.

## To Kill a Reality

Iz nič v nič je paradigma, ki jo je zaradi svobode misli, ki jo ponuja, pa tudi zaradi lažje implementacije mistike – v tem delu se koncentriram predvsem na mistiko azijskih religij – najlažje opazovati na področju znanstvene fantastike, čeprav je izkustvo iluzije po vodilih večne filozofije (*philosophia perennis*) vključeno v shemo interpretacije bivanja kateregakoli religijskega in, posledično, družbenega ustroja, z vsemi njihovimi primesmi.

Logika kognitivnega nam poskuša točko prebujenja, razsvetljenja, *samadhija*, nirvane, doživetja neresničnosti sveta, ki nas obkroža, prikazati kot točko nenadne ločenosti od celote. Kot posameznik si izpostavljen. Ločen si od drugih ljudi. Vojna med dobrim in zlim se posledično odpre v smeri horizontale in vertikale in ozaveščeno je novo, višje, dopolnjeno poslanstvo protagonista, ki nas zbombardira z množico posebnih efektov, vse dokler se endorfin ne poleže, mi pa se motno zazremo v globine praznih embalaž prigrizkov.

## Unovčenje iluzije

Kot oseba v vlogi avtorja vas lahko, sledeč kognitivni logiki

– ali bolje rečeno, sledeč ločenosti, ki jo kognitivno doživljanje sveta goji – mirne vesti zapeljem v svetove čudovitih barv, vzorcev, simbolov, junakov, rešiteljev, terapevtov, bogov, bitk in vojn.

Ljudje imamo radi pravljice, vojna pa je ena izmed njenih redno ponavljajočih se poglavij. Prav zaradi tega je znanstvena fantastika odlična iztočnica. Opazovalcem sama ponuja prikaz prebujenega, sprejemajoč dimenzije resničnega, vendar še vedno nenehno hlepečega po vojni.

## Corpus Iuris Civilis

Vzet iz zapuščine narodov, ki so prišli pred njimi, je Rimski imperij mehanizem prava pripeljal na stopnjo tehnološkega razvoja, vidnega v danes predvajani znanstveni fantastiki.

Za primer vzemimo akt *Corpus Iuris Civilis*. Kodifikacija predstavlja kulminacijo njihovega genija. Nastala je v šestih letih, obsega štiri knjige in tem štirim knjigam uspe zakoličiti temelje današnjega sistema civilnega prava. Ljudstva »Evrope« to kasneje prevzamejo, vulgarizirajo ter v takšni ali drugačni obliki ohranijo do danes.

Znotraj celote, ki jo opazujemo, kodifikacija predstavlja posamezno točko, sčičeno do temelja, ki nam lahko pomaga uvideti gonilo vojne. Efekta znotraj efekta iluzije, ki doživlja največ ponovitev. Zakaj teče kri in kako bo kri tekla v prihodnosti?

## Častilci nepremičnine

Nepremičnina je center pravnega sistema. Tam se tudi začne vsak film. Nepremičnina je nedotakljiva. Sveta je. Lastništvo nepremičnine je absolutno zavarovano, z določenimi omejitvami, ki se jih mora lastnik držati, drugače pa je mirna terasa z lepim pogledom nekaj, kar stvar lepo drži v šahu.

Ne glede na to, kam pogledamo, smo vedno v odnosih do nepremičnine, odnosih lastništva, interesih, ki jih je potrebno zavarov-

6

LET

20

ŠTEVILK

190

SODELAVCEV

900

NAROČNIKOV

V slovenskem prostoru smo nedvomno eni prvih, ki smo razumeli, da za obstoj revije ni dovolj le prijavljanje na razpise, ampak tudi finančna podpora naših bralcev. Ravno vaša podpora nam sporoča, da svoje delo opravljamo dobro in da ga bomo še boljše v prihodnje. Zavezani smo k temu, da je naša revija dostopna vsem, ki si jo želijo. Tisti, ki si to lahko privoščite, nam lahko pomagata pri uresničevanju našega cilja.

vati, interesih, ki se temu upirajo in sistem rušijo, interesih, ki prihajajo s poslanstvom, osvobojenim materialne sfere, ponujajoč vodila, kaj hitro omejenih s strani temnih sil ali kar s strani ljudi, ki si v filmu želijo ostati.

Nekoliko parafraziram. Vendar. Temelj sistema je eden. Film človeštva je od začetka do konca prežet z eno samo besedo. Nepremičnina. Dogajanje na platnu je zato brez pomena. Sledovi imperija so povsod.

### *To Reveal an Empire*

Morda bi lahko rekli, da smo gensko nagnjeni k vojni. V naše gene je vtisnjen odtis meja in postavljanja meja. To pa je definicija vojne. Nepremičnina. *Ne boš ti mene, saj je vse, kar vidiš, moje!* Na mikro (telesni) in makro ravni.

Seveda je makro raven veliko zanimivejša za preučevanje. Govor o mikro sferi hitro zaide na spolzko področje, makro raven pa je tista, ki jo lahko opazujemo, ker je ekstrapoliran del naših udov. Past govora o mikro in makro ravneh je v njihovi vzajemnosti. Ločenost od celote postane neobstoječa. Tako, kot je na zunaj, tako je navznoter. Sinovi in hčere imperija smo del sistema, ki je vojna. Šolani smo za velikost. Ne glede na obseg naših ambicij je žival, ki se prebudi, ko so te nedosegljive, ogrožene ali omejene, neodtujljivo povezana z iluzijo lastništva nad realnostjo, v kateri živimo.

### Unovčene iluzije II

Zakoračimo v dogajanje, ki ga do zdaj opazujemo od zunaj. Postanimo dogajanje. Razmišljajmo, kot da se skozi zgodovino ne bi spremenilo oz. zgodilo – nič. Nahajamo se v enem in istem kadru našega filma, zgolj čas dogajanja je na videz spremenjen.

Osredotočimo se na vojno in se vprašajmo: kaj vse lahko naredimo, da še izboljšamo vizualno izkušnjo, ki jo živimo?

Identificirajmo se s pripadnikom naroda, ki zaradi svojih razsežnosti, v najbolj razrahljanem terminu besede, danes nosi oznako – imperij. Kot da se skozi zgodovino ne bi spremenilo oz. zgodilo – nič.

Občutimo užitek, ki nas preveva, ko opazujemo razširjanje imena in slave našega naroda. Napihuje nas moč in ponos. Skačemo gor in dol po sobi, kolnemo, opazujemo, smo del dogajanja. Ob vsem skupaj se lahko delamo še tako človekoljubne, vendar nas ostanki

vojne pravzaprav bore malo zanimajo. Raztrgane duše so z ozirom na film, ki se vrti pred nami, zanemarljiva cena, ki jo vsi skupaj plačamo za užitek in kokice in gazirane pijače.

Pojdimo torej na oznako – *live*. To je v modi. Biti takoj v trenutku dogajanja, imeti neomejen dostop.

Domišljijo spustimo na področja stavnic, v katerih se cena, koliko časa bo določen vojak na posebno problematični fronti preživel in kdaj bo umrl. Razvijmo industrijo kamer, ki se jih pritrudi na čelade vojakov, in plačljivi *live commentary*, ki je na voljo 24 ur na dan.

Za bolj doživeto izkustvo bojev uporabimo očala s 110-stopinjskim vidnim poljem in stvar naredimo resnično prvoosebno. Ustvarimo poseben strežnik, preko katerega se ljudje povezujejo s katerikoli vojnim območjem na svetu, kadarkoli, kjerkoli, in z jahte spremljajmo v nebo rastoče številke uporabnikov in srkajmo koktajl, okrašen z dežničkam.

### Novost, ki je *passé*

Ob vsem napisanem kliše izgubi na pomenu. Naš film nam ne more ponuditi več ničesar novega, zato nas hrani s klišeji, mi pa še vedno buljimo v ekran, kot da se bo zdaj zdaj zgodilo nekaj novega. Bližje ko smo oznaki *live*, bolj razosebljen je naš imperij, mi pa z njim.

Filmski trak nosi težke gnojne rane, ki bodo počasi, a neizbežno implodirale v nekakšno variacijo črne luknje, ker smo kot civilizacija podobni čolničku, ki si na površini nečesa ogromnega za vsako ceno trudi ohraniti lastništvo nad samim seboj.

Navsezadnje ni nikjer nikogar. Ni rešiteljev, ni junakov, ni sovražnikov, ni meja, ni nepremičnine, ni lastnikov, ni gledalcev in ni opazovalcev. Ni vlog. Vse je zgolj film. Prebujeni, videni, uvideni, vendar še vedno vpeti v kablovje resničnosti projekcije, identificirani z močjo vlog vojskujočih se med sabo smo še vedno del privida.

Moj privid govori o milijonih in milijonih min pod površjem morja. Sledovih raket na nebu. Robotskih meduzah, robotiziranih živalih in kamerah, ki lebdijo, ne da bi jih lahko kdo opazil. Zadnjih izdihljajih imperija, ki trdi, da je to resnično njegovo. Da je to resnična resnica nad resnicami, ki se je lahko dotakne in vidi ter nenazadnje razume in umsko ukalupi, kar jo naredi podobno nečemu, za kar se je resnično vredno boriti in umreti. To pa je – oprostite izrazu – *science fiction par excellence*. \ \

4€

POŠTNINA

12€

TISK+POŠTNINA

20€

OSNOVNA  
PRODUKCIJA

40€

PODPORA

S 4€ na leto pokrijete stroške pošiljanja, z 12€ vaše podpore bi imeli zagotovljena tudi sredstva za tisk. Če pa vsak izmed naročnikov prispeva 20€ letno, lahko pokrijemo vse osnovne produkcijske stroške in torej zagotovimo tudi honorarje za pisce. Ker pa ne moremo od vseh naših naročnikov pričakovati tako visoke donacije, naprošamo vse, ki zmorete, da donirate 40€. [razpotja.si/donirajte](http://razpotja.si/donirajte)